

PERSCOMMUNIQUÉ nr. 163/23

Luxemburg, 26 oktober 2023

Conclusie van de advocaat-generaal in zaak C-670/22 | Staatsanwaltschaft Berlin (EncroChat)

Advocaat-generaal Ćapeta: het openbaar ministerie mag een Europees onderzoeksbevel (EOB) uitvaardigen voor de overdracht van bewijsmateriaal dat al in een andere lidstaat is verkregen

Dat is zo wanneer het openbaar ministerie volgens het nationale recht in een vergelijkbare binnenlandse zaak de overdracht mag bevelen. In dat geval kan de autoriteit die een EOB uitvaardigt niet nagaan of het bewijsmateriaal in de uitvoerende lidstaat rechtmatig is verkregen.

EncroChat was een versleutelde telecommunicatiedienst die de gebruikers ervan nagenoeg volledige anonimiteit bood. De gebruikte apparaten hadden geen camera, microfoon, GPS of USB-poort en berichten konden automatisch worden verwijderd. Gebruikers konden met een speciale pincode onmiddellijk alle gegevens op hun apparaat wissen, wat ook gebeurde als ze herhaaldelijk een verkeerd wachtwoord gebruikten. Bij een gezamenlijk onderzoek van Frankrijk en Nederland is software – een zogenoemd Trojaans paard – ontwikkeld die via een valse update op de eindapparaten werd geïnstalleerd. Wereldwijd werden berichten geïntercepteerd van EncroChat-gebruikers in 122 landen, onder wie ongeveer 4 600 gebruikers in Duitsland. Het Duitse openbaar ministerie vaardigde verschillende EOB's uit om geïntercepteerde gegevens te gebruiken voor strafprocedures. Nog niet geïdentificeerde personen van wie werd vermoed dat zij deel uitmaakten van een criminele organisatie, werden namelijk verdacht van illegale handel in verdovende middelen. Een Franse strafrechter gaf toestemming voor de uitvoering van de EOB's en de overdracht van de gevraagde gegevens. Daarop voerde het openbaar ministerie in Duitsland onderzoeken uit naar specifieke EncroChat-gebruikers. De verdachte in deze zaak werd aangeklaagd op basis van het uit Frankrijk ontvangen bewijsmateriaal.

De aanvechting van strafrechtelijke veroordelingen die het gevolg zijn van geïntercepteerde EncroChat-gegevens zorgt bij verschillende hoogste rechters in Europa voor flinke deining. Het Hof van Justitie vormt hier geen uitzondering op. De Duitse rechter bij wie de strafprocedure in deze zaak aanhangig is, heeft het Hof de vraag gesteld of de EOB's in deze zaak werden uitgevaardigd in strijd met de EOB-richtlijn ¹.

In haar conclusie van vandaag herinnert advocaat-generaal Tamara Ćapeta eraan dat een EOB slechts kan worden uitgevaardigd als de daaruit voortvloeiende onderzoeksmaatregel in dezelfde omstandigheden had kunnen worden bevolen in een vergelijkbare binnenlandse zaak. In dit geval gaat het dan om een binnenlandse zaak waarin bewijsmateriaal binnen Duitsland wordt overgedragen van de ene strafprocedure naar de andere. Op basis van de EOB-richtlijn kan het in een concreet geval bevoegde openbaar ministerie een EOB uitvaardigen. Daarnaast lijkt het volgens het Duitse recht niet nodig te zijn dat een rechter toestemming verleent bij een vergelijkbare binnenlandse overdracht. De advocaat-generaal is dan ook van mening dat **het Duitse openbaar ministerie de EOB's waar het in deze zaak om gaat kon uitvaardigen. Het Unierecht vereist dus niet dat die EOB's door de rechter worden uitgevaardigd.**

Zij is ook van mening dat, aangezien de Franse rechter toestemming heeft gegeven voor de interceptie van telecommunicatie, de Duitse autoriteiten **aan die procedurele stap dezelfde waarde moeten toekennen als zij**

zouden doen in geval van een binnenlandse procedurele stap, ook al zou de rechter in Duitsland in een concrete zaak anders beslissen.

Tot slot is de toelaatbaarheid van ontvangen bewijsmateriaal dat mogelijk in strijd is met het Unierecht volgens de advocaat-generaal geen zaak van het Unie-, maar van het nationale recht. De in de rechtsorde van de Unie gewaarborgde grondrechten moeten wel in acht worden genomen.

NOTA BENE: De conclusie van de advocaat-generaal bindt het Hof van Justitie niet. De advocaten-generaal hebben tot taak, in volledige onafhankelijkheid het Hof een juridische oplossing te bieden voor het concrete geschil. De rechters van het Hof beginnen thans met de beraadslagingen over het arrest, dat op een latere datum zal worden gewezen.

NOTA BENE: De prejudiciële verwijzing biedt de rechterlijke instanties van de lidstaten de mogelijkheid, in het kader van een bij hen aanhangig geding aan het Hof vragen te stellen over de uitlegging van het recht van de Unie of over de geldigheid van een handeling van de Unie. Het Hof beslecht het nationale geding niet. De nationale rechterlijke instantie dient het geding af te doen overeenkomstig de beslissing van het Hof. Deze beslissing bindt op dezelfde wijze de andere nationale rechterlijke instanties die kennis dienen te nemen van een soortgelijk probleem.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Hof van Justitie niet bindt.

De [volledige tekst](#) wordt gepubliceerd op de website CURIA op de dag waarop de conclusie wordt genomen.

Contactpersoon voor de pers: Stefaan Van der Jeught ☎ (+352) 4303 2170.

Beelden zijn beschikbaar via „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106.

Volg ons!

¹ [Richtlijn 2014/41/EU](#) van het Europees Parlement en de Raad van 3 april 2014 betreffende het Europees onderzoeksbevel in strafzaken.